Mládí vpřed

Výstava Nadace Tomáše Bati

Hodnotu je možné tvořit ve státě, kde se lidé nespoléhají na to, co jim kdo dá, ale snaží se o sebe postarat sami. Nečekají, až jim někdo řekne, co mají dělat, kde hledat, čemu se věnovat, případně, jak objevit svůj potenciál. Hledají, zkouší, překonávají překážky. Mají odvahu unést vlastní úspěch i neúspěch.

Kde ale takové lidi najít? Kde je vychovat? Tomáš Baťa si uvědomil, že každá nově příchozí generace v sobě nese odkaz té předchozí a je nutné, aby současná generace věřila v sílu i odhodlání generace budoucí a předala jí ze sebe jen to nejlepší, naučila ji být silnou. Právě na základech této úvahy Tomáš Baťa zakládá Baťovu školu práce.

Cílem Baťovy školy práce, tedy speciální školy pro chlapce a později i pro dívky ve věku 14-18 let, bylo vychovat z mladých lidí sebevědomé a cílevědomé osobnosti. Takové osobnosti, které znají svou hodnotu i osobní odpovědnost, a to převážně nejprve vůči sobě a následně také vůči společnosti.

Výstava Nadace Tomáše Bati
Autoři výstavy: GABRIELA KONČITÍKOVÁ / JAKUB MALOVANÝ / KLÁRA BRANICKÁ
Grafický návrh: BARBARA PIVEČKOVÁ
Zdroje fotografií: Nadace Tomáše Bati / rodina Baťa / Státní okresní archiv Zlín / osobní archivy

www.nadacetomasebati.cz
Výstava vznikla na základě podpory z Kulturního fondu Statutárního města Zlín.

100 let Baťovy školy práce 1925-2025

Mladí muži ve stejnokrojích během Prvomájové oslavy (SOkA Zlín, o. č. 1062, p. č. 1)

V prvních letech se škola potýkala s předsudky, že se jedná pouze o školu zajišťující firmě Baťa budoucí kvalifikované ševce. Veřejnost však velmi rychle pochopila, že koncept školy je ojedinělý, že se nejedná o pouhopouhou edukaci budoucích pracovníků, ale o rozvoj celistvé osobnosti mladých lidí.

Princip Baťových škol práce byl zasazen do prostředí internátního života, práce v továrně a pochopitelně vzdělávání se ve škole. Základem bylo vést mladé lidi k samostatnosti a odpovědnosti nejenom za vlastní finance, ale také za budoucnost a postavení ve společnosti.

Nadace Tomáše Bati

Autoři výstavy:
Gabriela Končitíková,
Jakub Malovaný, Klára Branická
2025

NADACE TOMÁŠE BATI
BAŤOVA ŠKOLA PRÁCE 1925-2025 100 LET INSPIRACE
zlín. město nekonečných možností
Noventis®

Idea Baťových škol práce

Továrna – škola – internát

Učeň Baťovy školy práce musel pracovat v továrně, žít na internátě a navštěvovat večerní výuky. Nebylo přípustné, aby kteroukoliv část vynechal. Koncept edukace byl komplexní – nabízel učňům práci, která jim umožnila si zajistit finanční prostředky na ubytování, stravu, ošacení, nutné výdaje, školné i povinné úspory. Tento koncept přinášel benefity nejenom učňům, ale také firmě Baťa.

Předsudky v začátcích

Když v roce 1925 nechal Tomáš Baťa vydat inzerát, že otevírá novou školu s kapacitou dvě stě míst, zazněl ve společnosti hlas: „*Není tak zle, abych dal kluka učit se na ševce*“. Přestože Tomáš Baťa dosahuje v tomto oboru světového úspěchu, ve společnosti převládá názor, že se jedná jen o úspěch jednotlivce, který je výsledkem náhody a štěstí, a že není možné jej opakovat a už vůbec ne prostřednictvím vzdělání v ševcovské škole. Do prvního ročníku školy se přihlásilo sotva osmdesát učňů.

Skupina prvních mladých mužů na Prvomájové oslavě 1926 se svým vychovatelem Otakarem Jánským (SOkA Zlín, o. č. 01050, p. č. 2)

Rychlý obrat

Během následujících tří let se počet uchazečů zvýšil dvacetinásobně a během dalších deseti let se do prvních ročníků hlásilo přes 20 000 uchazečů. Baťovy školy práce se staly fenoménem – neučily mladé lidi šít boty, ale skrze manuální práci je učily sebehodnotě, celospolečenským hodnotám, finanční samostatnosti i životní odvaze.

Nikdo netvrdil, že to bude jednoduché

Život na Baťových školách práce nebyl snadný. Tamní režim byl velmi přísný a pro mnohé dokonce až nepřekonatelný. Říkalo se, že po dobu tří let jste neměli možnost se ani nadechnout mimo rytmus, který vám firma diktovala. Ti, kteří však dospěli až k absolutoriu, vnímali tuto zkušenost jako nejcennější ve svém životě s tím, že jim pomohla najít vlastní místo ve světě.

BAŤA

MLADÝM MUŽŮM.

Přijmeme ve Zlíně 200 mladých mužů ve stáří 14 ti let, kteří vychodili buď školu měšťanskou neb nižší reálku s dobrým prospěchem, nebo obecnou školu s mimořádně dobrým prospěchem, za tím účelem, abychom z nich vychovali dobré a řádné podnikatele. Mladými muži nazýváme ty, kteří si chtějí vlastní prací vydělati živobytí, získati vědomosti a budovati majetek. Jen takové můžeme potřebovati.

První inzerát vyzývající k přihlášení do Baťovy školy práce

„Přes disciplínu k mentální svobodě.“

Počty absolventů Baťovy školy práce pro mladé muže:

1928	44
1929	256
1930	417
1931	663
1932	871
1933	1 182
1934	1 957
1935	2 180
1936	2 567
1937	3 190
1938	3 591
1939	3 840
1940	4 280

Skupinka mladých mužů při odpočinku (SOkA Zlín, o. č. 14358, p. č. 6)

Proslov Tomáše Bati při příležitosti otevření školy

SLOVO MUŽ ZNAMENÁ ŽIVITEL. Čtrnáctiletý hoch začíná na sebe vydělávat a je proto mladým mužem. Toto neplatí vždy o hoších zámožných rodičů, protože oni ve čtrnácti letech na sebe nevydělávají. Skutečně zámožných rodičů je u nás málo. Více je hochů, kteří se za děti zámožných rodičů neprávem považují. Ale doufejme, že těch je málo a nestojí za to, mluviti k nim.

Jedni z prvních studentů BŠP, Prvomájová oslava 1927 (SOkA Zlín, o. č. 04425, p. č. 1)

VY, MLADÍ MUŽI, vykročte s odvahou do světa. Nermuťte se tím, že vaši rodiče nemohou, nebo nechtějí vás vydržovati na školách. Celý svět je škola a nejlepším učitelem je práce, nejlepším pomocníkem je chudoba. Většina vynikajících mužů naší doby opouštěla rodný krov s uzlíkem zrovna tak malým, jako vy. Velikost naší doby je v tom, že i ta nejvyšší místa v republice jsou dostupna chudému muži. Záleží jen na něm, na jeho schopnostech a vytrvalosti, aby jich dosáhl.

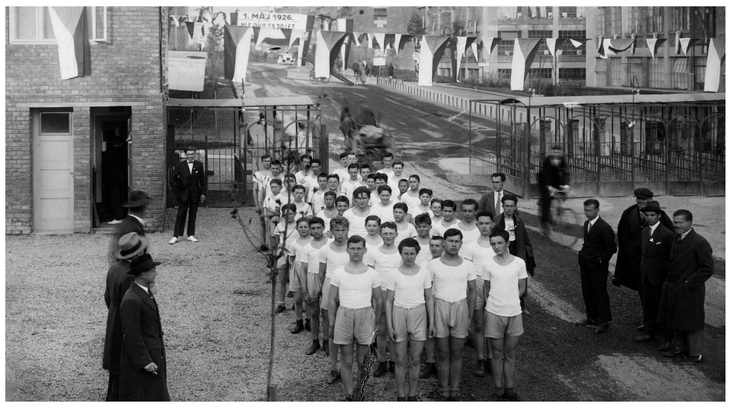

První Prvomájová oslava mladých mužů v roce 1926 (SOkA Zlín, o. č. 04548, p. č. 2)

ZA SVÉ ZAMĚSTNÁNÍ zvolte svobodné živnosti, to jest zemědělství, obchod, průmysl. Jen ve svobodné živnosti rozvine se život člověka plně. Jen v těch vítězí síla a nadání mužů bezpodmínečně. Síla těla i ducha budiž vaše heslo. Vyhledávejte zápasy! Nebojte se ran! Nezeslabujte svých těl neřestmi jako pitím, kouřením atd. Neřest je matka porážky. Ctnost a střídmost je cesta k vítězství.

Zdar vám!
Tomáš Baťa

V roce 1929 je otevřena také Baťova škola práce pro mladé ženy.

Baťova škola práce pro mladé muže

Dne 15. 9. 1925 zahájila výuku Baťova škola práce pro mladé muže.

Výuka na Baťově škole práce procházela neustálým vývojem a měnila se. Nejprve byla v roce 1925 založena pouze Obuvnická škola, která vzdělávala a vychovávala budoucí pracovníky továrny.

Pohled do dílny strojírenské školy v továrním areálu, skupina mladých učňů při práci, 1934 (SOkA Zlín, o. č. 00967, p. č. 1)

Postupem času se však potřeby na odborně vzdělané mladé pracovníky zvyšovaly a musela se měnit i struktura Baťovy školy práce. Postupně se název Baťova škola práce stal zastřešujícím názvem pro celou soustavu školských institucí – jednalo se o tři vzdělávací stupně, které vycházely z původní Baťovy školy práce.

Slavnostní předávání výučních listů, 1937 (SOkA Zlín, o. č. 04484, p. č. 3)

Mladí muži ve stejnokrojích při Prvomájové oslavě, 1937 (SOkA Zlín, o. č. 04473, p. č. 1)

Odborné školy

První stupeň vzdělání tvořily tzv. Odborné školy. Během let se postupně vyvinulo celkem deset typů těchto škol: obuvnická, koželužská, chemická, strojnická, stavební, gumárenská, pletařská, elektrotechnická, truhlářská a hornická. Jednalo se vždy o dvouleté studium, které propojovalo odborné vzdělání, práci v továrně a život na internátě. Po dvou letech někteří mladí muži své studium zakončili výučním listem a nadále pracovali v továrně, popřípadě později navštěvovali třetí ročník Odborné školy. Ti úspěšnější a šikovnější využili možnosti studovat po dvou letech na Mistrovské škole.

Tomáš Baťa s mladými muži při Prvomájové oslavě (SOkA Zlín, o. č. 98, p. č. 2)

Mistrovská škola

Do prvního ročníku Mistrovské školy mohli být přijati pouze mladí muži, kteří úspěšně absolvovali první dva ročníky BŠP, a to pouze za předpokladu, že nebyli z žádného předmětu hodnoceni hůře než známkou „dobře“. Mistrovská škola byla určena pouze pro úspěšné studenty. Ti studenti, kteří nebyli ve studiu natolik zdatní, mohli po dvou letech studia BŠP pokračovat dále v absolvování třetího a následně i čtvrtého ročníku. Do jedné třídy Mistrovské školy mohlo být přijato maximálně 32 studentů. Absolventi Mistrovské školy měli zastávat vedoucí pozice na dílnách.

Mladí muži během volnočasových aktivit, rok 1941 (archiv Pavla Veverky)

Vyšší mistrovská škola

Vyšší mistrovská škola byla třetím – posledním vzdělávacím stupněm ve vzdělávací soustavě Baťovy školy práce. Byla určena opravdu pouze těm nejlepším z nejlepších. Výuka byla tříletá a byla zakončena maturitní zkouškou. Absolventi Vyšší mistrovské školy mohli zastávat vysoko postavené pracovní pozice v oddělení techniky, konstrukce, řízení provozu a v laboratořích. Mistrovskou školu bylo možné absolvovat v celkem šesti oborech. Maturity mohl tedy student dosáhnout po sedmi letech studia.

Baťova škola práce byla otevřena také studentům ze zahraničí. V roce 1935 studovalo ve Zlíně přes dvě stovky mladých mužů z cizích zemí. Antonín Cekota v roce 1935 uvedl:

„V přítomné době je ve Zlíně zaměstnáno mladých mužů různých národností: 136 Jugoslávců, 28 Francouzů, 35 Němců, 18 Poláků, 14 Angličanů, 12 Indů, 9 Holanďanů, 8 Rumunů, 6 Švýcarů, 3 Rakušané, 2 Američané, 1 Bulhar, 1 Ital a 4 Arabové.“

Výchova mladých mužů

Internátní výchova

Výchova mladých mužů nebyla cílena pouze na to, aby rozvíjela znalosti spojené s prací v továrně, ale aby mladí muži získali taky povahové vlastnosti, které by z nich vychovaly v každém ohledu gentlemany. Tyto vlastnosti měla v mladých mužích rozvíjet zejména internátní výchova. Ta se zaměřovala na to, aby byli mladí muži otevření a přímí, pohotoví, rozhodní a podnikaví, aby byli vytrvalí a odvážní a byli schopni spolupracovat a sebeovládat se. To vše na základě čestnosti.

Průvod mladých mužů během sportovní slavnosti BŠP před stadionem SK Baťa, 1936 (SOkA Zlín, o. č. 04543, p. č. 1)

Prostředky internátní výchovy

- Společný život, jenž se skládal ze společného bydlení, společné práce, studia, sportu, trávení volného času a stravování.
- Dokonalá osobnost vedoucího – dokonalý gentleman a partner mladých mužů.
- Samospráva jednotlivých světnic mladých mužů.
- Intenzivní vztah ke sportu a tělesné výchově.
- Odborné vzdělání v Baťově škole práce pro mladé muže.
- Pravidelná a usilovná práce v továrně Baťa.

Mladí muži v uniformách, 1930 (SOkA Zlín, o. č. 14355, p. č. 4)

Ranní úklid ve světnici mladých mužů, 1943 (SOkA Zlín, o. č. 14361, p. č. 16)

Desatero mladého muže

Mladý muž se musel řídit desaterem, které formovalo jeho vztah k práci, škole, ostatním mladým mužům a celkově ke společnosti.

1. Jedině v práci věřit budeš.
2. Nevyhneš se jí a nezanedbáš ji.
3. Pracuješ myslivě.
4. Nevěříš v neměnitelnost poznaného.
5. Jsi ctižádostivý.
6. Neutratíš čas nadarmo.
7. Nevydáš více, než vyděláš.
8. Pomáháš schopným.
9. Jsi věrný.
10. Dbáš, aby po tobě zůstala stopa celého člověka.

Výchova samosprávou

Cílem bylo vychovat odpovědné mladé lidi a zároveň dát každému z nich příležitost rozhodovat a jednat samostatně. Dobový dokument dodává, že *„kázeň je výslednicí pravidelného života a denního zvyku“*.

Výchova vyšším výdělkem a hospodařením

„Zámožnost všem.“ Jedno z tzv. baťovských hesel, které mělo podněcovat lidi k lepší práci a uvědomění si, že každý se může mít v životě dobře a žít na určité životní úrovni podle své snahy a odvedené práce. Cílem tohoto prostředku výchovy bylo naučit mladé muže a mladé ženy vydělávat peníze a zejména umět s těmito penězi hospodařit tak, aby byli schopni žít na slušné životní úrovni, a přitom spořit peníze do budoucna.

Výchova usilovnou prací

Cílem bylo podchycovat chuť k práci a schopnost pracovat naplno, dát všem mladým lidem stejnou příležitost bez ohledu na sociální postavení jejich rodičů. Hlavním prostředkem výchovy bylo pracovní prostředí plné pracovního ruchu a neustálého vývoje.

Výchova zdravou rekreací

Výchovou prostřednictvím zdravé rekreace se rozuměla zejména výchova skrze sport, otužování, zápasení a zdravé měření sil. Cílem bylo naučit mladého muže snášet vítězství, stejně jako porážku. Plným využitím času bojovali vychovatelé proti povalování a zahálce.

Výchova životosprávou průmyslového člověka

Výchova pomocí správné životosprávy vycházela ze tří základních tezí:

1. Hodnotná strava a tvrdá práce podmiňují zdravý tělesný rozvoj.
2. Pravidelný denní pořádek zvyšuje výkonnost.
3. Zdravotní péče a dodržování zásad hygieny zvyšuje odolnost.

Mladí muži na náměstí Práce ve slavnostním průvodu Prvomájové oslavy, 1937 (SOkA Zlín, o. č. 14659, p. č. 32)

Výchova soutěžením

Zdravé soutěžení bylo jedním z hlavních pilířů výchovy, která byla mladým mužům vštěpována. Právě prostřednictvím sportu byla mladým mužům dána příležitost k vybití energie, závodění a zápasení se sobě rovnými. Výchova prostřednictvím soutěžení měla také tři teze, ze kterých vycházela, a sice:

1. Vítězství dodávají sebedůvěru a optimismus.
2. Pracovní, školní a sportovní soutěže podporují touhu být prvním.
3. V soutěžení se projevují vůdcové a silní jedinci.

Výchova společným životem

Výchova společným životem vycházela z předpokladu, že právě v soužití se projevovaly rozdílné povahy a krystalizoval se poměr ke společnosti. Několikaletý studentův pobyt na internátě dával příležitost ke vzájemnému poznání se.

Baťova škola práce pro mladé ženy

V roce 1929 byla založena Baťova škola práce pro mladé ženy. Navazovala na koncept škol pro mladé muže, tudíž byla taktéž rozdělena na práci v továrně, bydlení v internátním prostředí a na večerní školu.

Důvod vzniku byl prostý – k mladému muži chyběla stejně vzdělaná mladá žena. Tím vzděláním rozumějte otevřenost mysli, zdravé sebevědomí, pevně ukotvený hodnotový přístup k životu, charakter i osobní odpovědnost.

Mladé ženy během výuky šití, 1934 (SOkA Zlín, o. č. 4590, p. č. 2)

Můžete se setkat s názorem, že škola připravovala ženy na vhodnou roli hospodyně, která umí pečovat o rodinný život a vlastní vzhled. Ano, to studentky BŠP uměly, ale také perfektně rozuměly ekonomice či finanční gramotnosti, byly jazykově skvěle vybavené a nechyběly jim znalosti psychologie, rétoriky nebo prezentace.

Mladé ženy při práci v továrně, 1934 (SOkA Zlín, o. č. 1401, p. č. 1)

Mladé ženy ve stejnokroji během Prvomájové oslavy (SOkA Zlín, o. č. 6057, p. č. 7)

Podmínky k přijetí byly stejně náročné jako pro mladé muže. Dívky musely splnit psychotechnické zkoušky, fyzické testy a mít odpovídající zdravotní stav.

U mladých mužů byla výchova zaměřena více hospodářským a průmyslovým směrem, proto kulturní a společenský rozměr rodiny měla v páru zastávat mladá žena. Měla být nositelkou tzv. vyšší kultury, kterou se v období 30. let 20. století rozuměla znalost a chápání všech směrů umění včetně znalosti literatury, divadla, filmu, hudby a uměleckých děl.

Učebna šití pro mladé ženy, 1939 (SOkA Zlín, o. č. 02333, p. č. 1)

Výuka se konala čtyřikrát týdně v sedmi vyučovacích jednotkách, kdy jedna vyučovací jednotka trvala 40 minut.

Mladoženský kroj, chcete-li slavnostní oděv, byl první nákladnější položkou, kterou vychovatelka povolila studentce BŠP si zakoupit. Kroj prošel mnohými změnami, ale většinou se skládal z bílých šatů nebo bílého či tmavomodrého kostýmku.

Prvomájová oslava, 1937 (SOkA Zlín, o. č. 4580, p. č. 1)

Vyučovací předměty

Kromě běžných vyučovacích předmětů, jako byly matematika, jazyky, zeměpis a dějepis, se na škole pro mladé ženy vyučovaly také předměty jako:

- estetika
- sebeznalství – jak porozumět sám sobě
- vztahy a manželství
- společenská odpovědnost
- sociální cítění a podporování společnosti
- rétorika a komunikace
- stolování a společenské chování
- móda a styl odívání
- hospodaření
- domácí účetnictví
- estetika domácnosti **a mnoho dalších**

Výchova mladých žen

Mladé ženy byly vychovávány k tomu, aby znaly zejména svou vlastní hodnotu, uměly ji samy tvořit a pracovat na ní a naopak nečekaly, že jim takovou hodnotu bude někdo „dodávat“. Baťovská mladá žena si uměla vážit sama sebe a toto vědomí ji chránilo před mnoha nepříliš dobrými životními kroky.

Odívání mladých žen bylo vždy vkusné, důraz byl kladen na eleganci i osobitost stylu. Rada z roku 1935 zněla: „*Nekupujte si mnoho šatů z konfekce, nechte si raději ušít několikery šaty na míru, které budou originální. Najděte svůj styl.*“

Učební text pro mladé ženy z roku 1935 pak klad důraz také na odpovědný výběr partnera: „*Pokud si myslíte, že si vezmete prince na bílém koni, který vás učiní šťastnými, tak se nikdy nevdávejte. Tak, jako vy máte každá své nedostatky, bude je mít i váš muž. Nikdo vás nemůže učinit šťastnými, jenom vy samy. Buďte šťastné samy ze své podstaty, pak mohou být šťastni lidé ve vašem okolí.*“

Oblasti výchovy:

Výchova ke ctižádosti
Výchova k pravdivosti a pravdomluvnosti
Výchova k ukázněnosti
Výchova k občanským ctnostem
Výchova k mlčenlivosti
Výchova ke spolehlivosti
Výchova k diskrétnosti
Výchova k přesnosti
Výchova k dochvilnosti
Výchova k pozornosti
Výchova k vděčnosti
Výchova k dodržování daného slova
Charakter osobnosti

Mladé ženy při práci v továrně (SOkA Zlín, o. č. 5840, p. č. 8)

Mladé ženy v prvomájovém průvodu, 1937 (SOkA Zlín, o. č. 14656, p. č. 30)

Desatero mladé ženy

1. **Rozumná** – dokáže jednat bez vlivu emocí, snaží se pochopit podstatu sděleného.

2. **Ukázněná** – umí se chovat ve společnosti, zná svou hodnotu.

3. **Ctnostná** – dokáže dostát svému slovu, váží si svého těla i mysli. Netráví čas nehodnotnou činností.

4. **Upřímná** – její činy jsou v souladu s myšlenkami. Dokáže jednat nezištně.

5. **Odvážná** – nemá strach stát za svým názorem, umí bránit své zájmy. Nebojí se promluvit.

6. **Pracovitá** – práce je její ctností. Nikdy žádnou práci nehodnotí jako nedůstojnou. Nebojí se žádné práce.

7. **Čistotná** – vždy pečuje o čistotu těla s nejvyšší pozorností.

8. **Jednoduchá** – zbytečně nehraje divadelní představení v běžném životě. Umí říci, co chce a co ne.

9. **Přítelkyně všech** – nečiní rozdíly mezi lidmi, je schopna promluvit s kýmkoliv.

10. **Vždy v dobré náladě** – ví, jak pracovat sama se sebou, aby dokázala zvládat své emoce.

Mladým ženám bylo připomínáno, aby si opravdu odpovědně vybraly partnera, protože osobnost muže ovlivní jejich život i život dětí v budoucnu. Vztahy byly častým tématem edukace, její součástí bylo také desatero **Jak poznat statečného muže:**

1. Nestěžuje si a prvně hledá pomoc sám u sebe.
2. Prezentuje se jen vlastní prací.
3. Nepyšní se majetkem rodičů, nijak se nevychloubá, ve společnosti nemusí být středem pozornosti.
4. Neviní ze svého neúspěchu druhé lidi ani svět okolo.
5. Není vůči vám hrubý.
6. Je schopen si živobytí obstarat sám, umí hospodařit a má finanční rezervu.
7. Minimálně pět let se o sebe staral sám.
8. Hovoří s úctou o své rodině, kraji, zemi, práci, přátelích.
9. Zajímá se o život, vědění, umění – chce se učit.
10. Pečuje o své zdraví, sílu těla i duše.

Volné chvíle trávily mladé ženy v internátní čítárně, 1937 (SOkA Zlín, o. č. 04521, p. č. 2)

Mladé ženy byly vedeny také k finanční nezávislosti, tedy k tomu, aby uměly hospodařit s financemi. Měly si být vědomy, že finanční situace ani cena zboží nedefinuje jejich hodnotu, ale zároveň, že chudoba jim na cti nepřidá. Žena se měla snažit, aby nikdy nebyla zcela finančně závislá na muži a měla se aktivně podílet na správě rodinného hospodaření.

Pohled do jedné místnosti v dívčím internátě, 1939 (SOkA Zlín, o. č. 14492, p. č. 12)

Přijímací řízení mladých mužů

K přijetí do Baťovy školy práce bylo nutno úspěšně splnit psychotechnické zkoušky a taky speciální přijímací zkoušky firmy Baťa, které zahrnovaly testy pozornosti, logického myšlení, matematiky, společenských věd nebo porozumění textu. Součástí přijímacího řízení byly také testy fyzické zdatnosti a podmínkou k přijetí byl kvalitní zdravotní stav.

Mladí muži v průvodu cestou na stadion SK Baťa v den sportovní slavnosti BŠP dne 11. září 1932 (SOkA Zlín, o. č. 1234, p. č. 2)

Po svém přijetí k firmě Baťa byl člověk dva měsíce ve zkušební době, během níž pracoval v příslušné dílně závodů. Během této zkušební doby měl možnost poznat náročnost práce v továrně a vyzkoušet si práci u stroje. Za práci ve zkušební době pobíral každý mladý muž mzdu.

Tomáš Baťa si od začátku přál školu, která by naučila své žáky zejména samostatnosti a hospodaření. S touto myšlenkou byl spojen požadavek na to, aby byli mladí lidé zcela samostatní.

Mladí muži v roce 1935 (SOkA Zlín, o. č. 14358, p. č. 12)

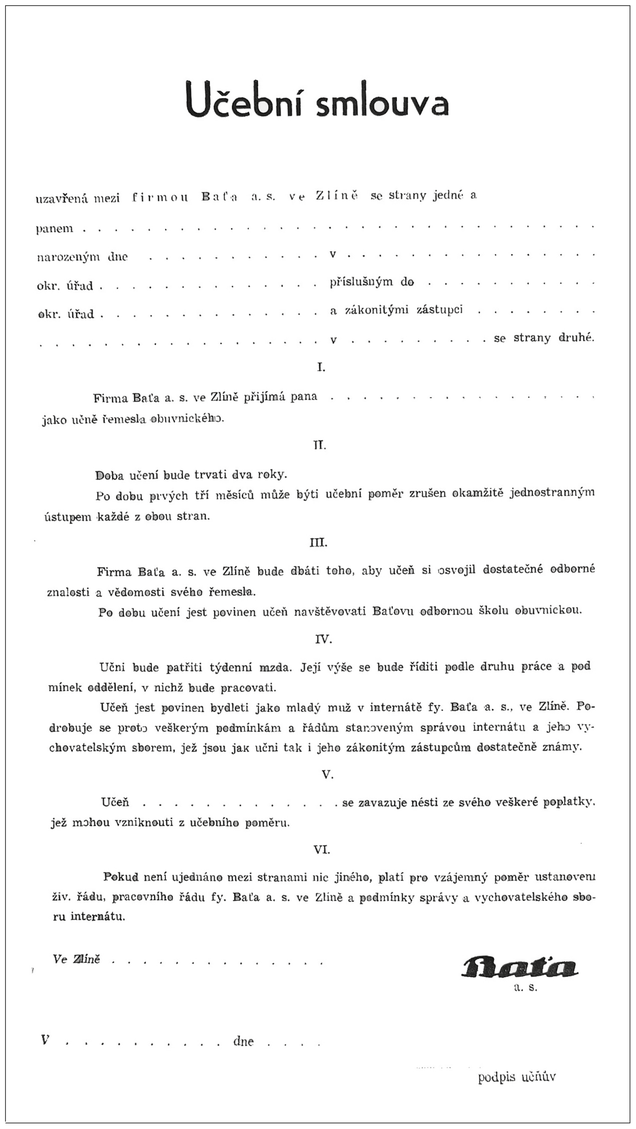

Učební smlouva

uzavřená mezi firmou Baťa a. s. ve Zlíně se strany jedné a

panem . . . . . .

narozeným dne . . . . . v . . . . . .

okr. úřad . . . . . příslušným do . . . . . .

okr. úřad . . . . . a zákonitými zástupci . . . . . .

. . . . . v . . . . . se strany druhé.

I.

Firma Baťa a. s. ve Zlíně přijímá pana . . . . . jako učně řemesla obuvnického.

II.

Doba učení bude trvati dva roky.

Po dobu prvých tří měsíců může býti učební poměr zrušen okamžité jednostranným ústupem každé z obou stran.

III.

Firma Baťa a. s. ve Zlíně bude dbáti toho, aby učeň si osvojil dostatečné odborné znalosti a vědomosti svého řemesla.

Po dobu učení jest povinen učeň navštěvovati Baťovu odbornou školu obuvnickou.

IV.

Učni bude patřiti týdenní mzda. Její výše se bude říditi podle druhu práce a podmínek oddělení, v nichž bude pracovati.

Učeň jest povinen bydleti jako mladý muž v internátě fy. Baťa a. s., ve Zlíně. Podrobuje se proto veškerým podmínkám a řádům stanoveným správou internátu a jeho vychovatelským sborem, jež jsou jak učni tak i jeho zákonitým zástupcům dostatečně známy.

V.

Učeň . . . . . se zavazuje nésti ze svého veškeré poplatky, jež mohou vzniknouti z učebního poměru.

VI.

Pokud není ujednáno mezi stranami nic jiného, platí pro vzájemný poměr ustanovení živ. řádu, pracovního řádu fy. Baťa a. s. ve Zlíně a podmínky správy a vychovatelského sboru internátu.

Ve Zlíně . . . . . Baťa a. s.

V . . . . . dne . . . .

podpis učňův

Učební smlouva mladého muže (SOkA, Zlín)

Smlouva s rodiči mladého muže

Pokud byl uchazeč na školu přijat, uzavírala se mezi jeho rodiči a vedením Baťovy školy práce smlouva o podmínkách, podle nichž bude jejich syn u firmy Baťa pobývat. Smlouva zavazovala firmu Baťa k převzetí odpovědnosti za mladého muže po celou dobu jeho studia na BŠP, pobytu na internátech a během práce v továrně, včetně trávení jeho volného času. Odpovědnost se týkala stránky vzdělání, výdělečnosti a výchovy.

Průkaz mladého muže (archiv ABŠ)

Průkaz mladého muže

Každý mladý muž po svém přijetí do Baťovy školy práce obdržel Průkaz mladého muže. Jednalo se o průkaz, kterým se mladý muž legitimoval, opravňoval jej k užívání internátů, ke vstupu do továrního areálu, návštěvy školy i dalších zařízení firmy Baťa.

Na titulní straně průkazu bylo motivační baťovské heslo „*Buď prvním*“. Na zadní straně průkazu byl text, jenž byl adresován mladým mužům přímo od Tomáše Bati:

„Síla ducha i těla budiž Vaše heslo. Vyhledávejte zápasy! Nebojte se ran! Neřest je matkou porážky! Ctnost a střídmost vedou k vítězství. Smělí světu velí. Staňte se podnikateli, vynálezci.

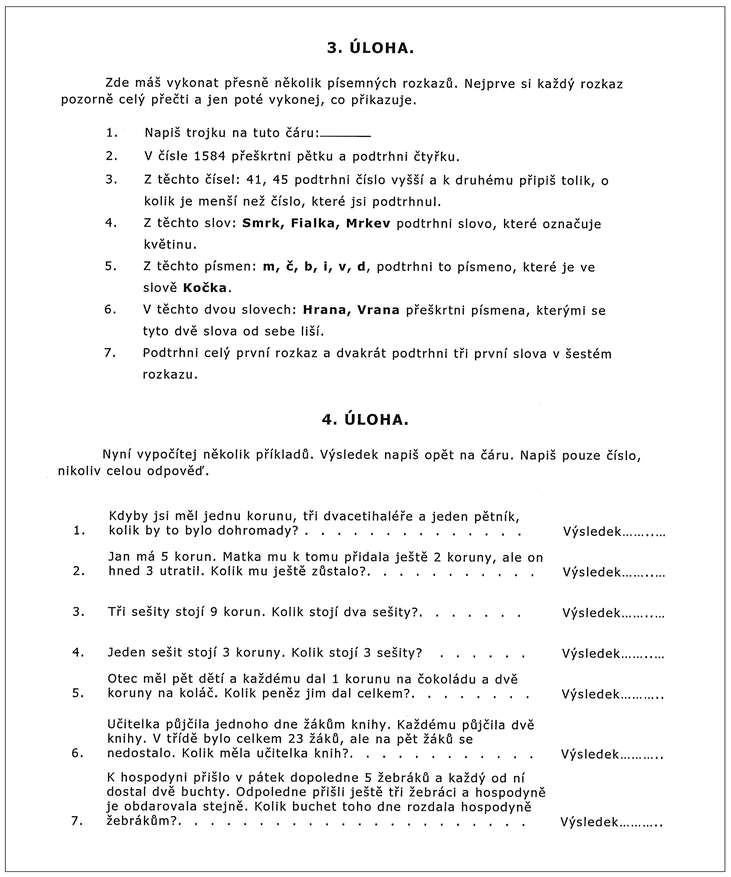

3. ÚLOHA.

Zde máš vykonat přesně několik písemných rozkazů. Nejprve si každý rozkaz pozorně celý přečti a jen poté vykonej, co přikazuje.

1. Napiš trojku na tuto čáru:_____
2. V čísle 1584 přeškrtni pětku a podtrhni čtyřku.
3. Z těchto čísel: 41, 45 podtrhni číslo vyšší a k druhému připiš tolik, o kolik je menší než číslo, které jsi podtrhnul.
4. Z těchto slov: **Smrk, Fialka, Mrkev** podtrhni slovo, které označuje květinu.
5. Z těchto písmen: **m, č, b, i, v, d**, podtrhni to písmeno, které je ve slově **Kočka**.
6. V těchto dvou slovech: **Hrana, Vrana** přeškrtni písmena, kterými se tyto dvě slova od sebe liší.
7. Podtrhni celý první rozkaz a dvakrát podtrhni tři první slova v šestém rozkazu.

4. ÚLOHA.

Nyní vypočítej několik příkladů. Výsledek napiš opět na čáru. Napiš pouze číslo, nikoliv celou odpověď.

1. Kdyby jsi měl jednu korunu, tři dvacetihaléře a jeden pětník, kolik by to bylo dohromady? . . . . . Výsledek……..
2. Jan má 5 korun. Matka mu k tomu přidala ještě 2 koruny, ale on hned 3 utratil. Kolik mu ještě zůstalo?. . . . . Výsledek……..
3. Tři sešity stojí 9 korun. Kolik stojí dva sešity?. . . . . Výsledek……..
4. Jeden sešit stojí 3 koruny. Kolik stojí 3 sešity? . . . . . Výsledek……..
5. Otec měl pět dětí a každému dal 1 korunu na čokoládu a dvě koruny na koláč. Kolik peněz jim dal celkem?. . . . . Výsledek……..
6. Učitelka půjčila jednoho dne žákům knihy. Každému půjčila dvě knihy. V třídě bylo celkem 23 žáků, ale na pět žáků se nedostalo. Kolik měla učitelka knih?. . . . . Výsledek……..
7. K hospodyni přišlo v pátek dopoledne 5 žebráků a každý od ní dostal dvě buchty. Odpoledne přišli ještě tři žebráci a hospodyně je obdarovala stejně. Kolik buchet toho dne rozdala hospodyně žebrákům?. . . . . Výsledek……..

Ukázka přijímacího testu do Baťovy školy práce (SOkA, Zlín)

Využijte času a sil! Den má 86.400 vteřin. Překonávejte překážky! V rychlosti je síla. Vyzbrojte se do práce co nejlépe a nejúčelněji. Raďte se s moudrými lidmi! Moudrý se učí od každého! Nikdy neklesejte na mysli! Mějte cíl! Šetřete slovy – mluvte činy! Dělejte sebenepatrnější věc, ale dělejte ji nejlépe na světě.

Vlastní zkušenost jest velkým bohatstvím, protože teprve ona zhodnocuje naše vědomosti. Tyto nemůžeme druhému dáti, ale zkušenosti si musíme vykoupiti vlastním potem, vlastními mozoly. Jenom zkušenostmi docházíme k vlastnímu názoru na věc. A jediní ti, kteří se dívají na věci vlastníma očima, mají vyhlídku na úspěch.

Nikdo neotřese trůnem Vaší práce, ať je velký nebo malý, pokud svoji práci budete konat v duchu služby člověku, v duchu služby veřejnosti.“

Jeden den

Život v Baťově škole práce byl náročný, první rok přísně organizovaný a učňům neumožňoval promarnit jedinou chvilku. Studium naučilo člověka vnímat čas jako nejvyšší životní kapitál, se kterým je potřeba nakládat s pečlivostí. Člověk pochopil význam života v přítomnosti – čas vymezený pro práci byl opravdu věnován práci, aby zůstal prostor pro odpočinek, sport a studium.

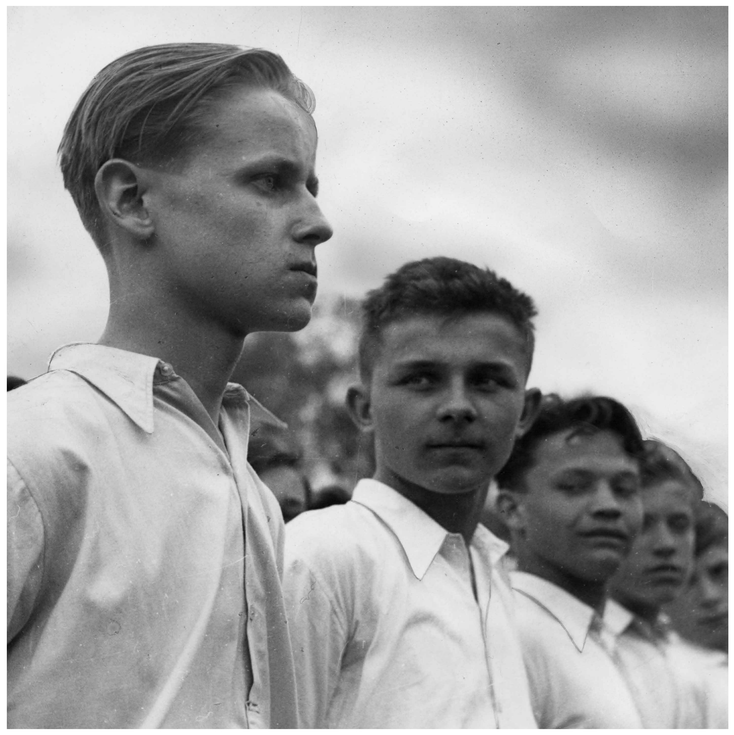

Mladí muži, 1938 (SOkA Zlín, o. č. 14358, p. č. 2)

Denní režim

V **6:00** byl budíček. Muselo se vstávat ihned po zazvonění budíku. V zimním období byl tento budíček v 6 hodin ráno, v letním období ještě dříve, a sice v 5:50 hodin. Následovala rozcvička. Mladé ženy měly budíček celoročně v 6 hodin.

Od 6:15 do 6:30 hodin si učni upravovali postel. Úprava postele se řídila základními parametry – matrace musela být převrácena, aby se dostatečně provětrala, prostěradlo se muselo co nejvíce napnout a přikrývka se musela narovnat tak, aby dosahovala až k čelu postele.

Oblékání mělo také svá pravidla, oblečení muselo být jednoduché, vkusné a čisté. Mladí lidé museli vždy vypadat reprezentativně, tudíž utržený knoflík nebo pokrčené oblečení nebylo přípustné. Obuv musela být vždy vyleštěná a měla reprezentovat pracovníka továrny.

V **6:30** probíhal odchod do mladomužské nebo mladoženské jídelny na snídani. Jídelny se nacházely ve 4. a v 5. etáži Obchodního domu.

Při odchodu z internátní budovy kontrolovali vychovatelé, zda je vzhled mladých lidí dostatečně upraven.

Mladí muži, 1941 (SOkA Zlín, o. č. 14358, p. č. 4)

Od 7:00 do 12:00 probíhaly práce v továrně.

Ve **12:00** následoval oběd, který byl vždy teplý a vydatný, aby doplnil energii. Kvalitní jídlo bylo zárukou správného vývoje mladého člověka. Dbalo se na to, aby učni jedli v klidném prostředí a u jídla se uměli chovat. Zbylý čas polední přestávky byl určen k odpočinku a regeneraci sil. Polední pauza trvala do 14 hodin.

Od 14:00 do 17:00 probíhala opět práce v továrně. Z továrny mohl učeň odejít pouze tehdy, když splnil denní plán a své pracoviště perfektně uklidil a připravil na další pracovní den.

Od 17:00 do 20:00 byl čas věnovaný hygieně, večeři na Obchodím domě a následné výuce ve škole. Bylo žádoucí, aby se učni dostavili na vyučování minimálně pět minut před zahájením výuky.

Ve **20:00**, tedy po vyučování, si učni připravovali obuv a oděv na další den, aby řádně reprezentovali firmu Baťa. Následovala osobní hygiena. Volnou večerní dobu mohli trávit sportem, četbou, nebo v klubu či v kroužku mladých mužů a mladých žen. Večerka se zahajovala ve 21:30. Po této době nebylo již možné rušit noční klid.

Soboty a neděle byly dny pracovního klidu většinou věnované sportu, osobnostnímu vzdělávání a rekreaci.

Mladí muži ve slavnostním průvodu 1. 5. 1936 odpovídající na pozdravy hostů (SOkA Zlín, o. č. 4418, p. č. 2)

Týdenní režim mladého muže

Neděle	Neděle byly určeny ke sportovním akcím a rekreaci. Pokud se mladí nevěnovali sportovní aktivitě, nebo nebyli na plánovaném výletě, tak věnovali neděle studiu. Pro studium o víkendech se využívalo prostor Studijního ústavu nebo studoven, a to v čase od 8:00 do 12:00. Cílem však bylo, aby mladí lidé trávili celé neděle převážně venku na čerstvém vzduchu. Mohli i sami navrhovat, jak by chtěli neděli prožít – mohli tvořit skupinky, které se vydávaly na výlety a vlastní akce, pokud tyto počiny schválil vychovatel a byl u nich i přítomen, u mladých žen tak činila jejich vychovatelka.
Pondělí	Pondělní den byl věnován poradám. Vedoucí jednotlivých světnic připravili podklady pro své vychovatele. Podklady představovaly souhrnné hodnocení školní, pracovní a sportovní činnosti jednotlivých členů z příslušné skupiny. Podklady byly projednány na poradě vedoucích a vychovatelů. Součástí pondělních porad bylo také zhodnocení sobotního a nedělního programu. Během pondělní porady se také bodově hodnotily jednotlivé světnice a konala se kontrola skříněk, zdali jsou uklizeny dle předpisu.
Úterý	Vedoucí skupiny během úterý sepsal písemné bodování jednotlivých členů v dílnách. Vše muselo být zpracováno během jednoho dne, aby neobtěžoval vedoucí jednotlivých oddělení v různých dnech.
Středa	Středa byla věnována kontrole výplat a požadavků, které si mladí lidé uvedli do svých ročenek.
Čtvrtek	Ve čtvrtek připravovali vychovatelé přehledný výkaz o stavu úspor svých svěřenců. Během čtvrtečního dne se také sestavil plán aktivit na víkend.
Pátek	Vychovatelé vyplnili statistické záznamy o práci, pracovních a internátních výsledcích, včetně výsledků hospodaření. Tyto záznamy byly zavedeny do osobních kartoték mladých lidí. Každý pátek v 8:30 se konala porada vedoucích mladých mužů a žen se zástupci osobního a personálního oddělení, vedoucím Obchodního domu, učiteli z BŠP a vedoucími pracovníky firmy.
Sobota	Vedoucí mladých mužů a žen museli zajistit, aby měli mladí lidé možnost trávit volný čas na čerstvém vzduchu. Vychovatelé museli v každý čas vědět, kde se nachází každý jeho svěřenec a jaké se věnuje činnosti. Vedoucí tábora neměli volno o víkendu, ale náhradou jim bylo volno v jeden všední den.

Význam sportu

Tomáš Baťa byl velkým příznivcem sportu. Ve sportu spatřoval jedinečnou aktivitu, při které člověk trénuje sílu těla i ducha zároveň. Byl to pro něj také prostředek, jak se naučit vytrvalosti, přijímat prohry a znovu probouzet touhu po vítězství a zároveň nezapomenout na kooperaci, spolupráci a fair play.

Již po dvou letech fungování Baťovy školy práce bylo do sportovních aktivit SK Baťa zapojeno přes 600 mladých mužů. V roce 1927 byli mladí muži rozděleni do několika sportovních odborů:

- footballový odbor
- házená
- voley-ballový odbor
- box
- těžká atletika
- lehká atletika
- zimní sporty
- šachový odbor
- cyklistický odbor

Mladé ženy při sportovní aktivitě, 1936 (SOkA Zlín, o. č. 4538, p. č. 3)

Mladí muži před nohejbalovým zápasem, druhý zleva Milan Veverka, 1940 (soukromý archiv Pavla Veverky)

Mladí muži při sportovní slavnosti, 1935 (SOkA Zlín, o. č. 14357, p. č. 44)

Zajímavostí je, že pro názvy sportů, sportovních odborů a utkání se používaly názvy vycházející z anglického jazyka bez počeštění.

Z výroční zprávy SK Baťa z roku 1933 je patrné, že další sportovní odbory rychle přibývaly. Jednalo se například o následující:

- table-tennis
- tennis
- motoristi

Součástí SK Baťa byly také kluby jako:

- lukostřelecký
- košíkový
- kulečníkový
- šermířský

Firma Baťa vybudovala ve Zlíně velké sportovní zázemí, nechala vystavět několik tělocvičen, sportovních areálů, hřišť i plavecký bazén.

Mladí muži před začátkem hokejového utkání, 1935 (SOkA Zlín, o. č. 14357, p. č. 32)

Desatero sportovce

Pravý sportovec:

1. se nevychloubá,
2. nevzdává se,
3. nevymlouvá se, když chybil,
4. je veselý, když prohrává,
5. je tichý, když vyhrává,
6. hraje poctivě,
7. hraje, jak nejlépe dovede,
8. má radost z rozkoše nejistoty hry,
9. znovu a znovu se pokouší o úspěch,
10. má větší radost ze hry než z výsledku.

Myslil jste na sebe?
Jak zvýšíte svůj výkon?
Jak vyzkoušíte své vůdcovské schopnosti?
Sport je příležitost pro Vás!

TOMÁŠ BAŤA ŘÍKAL:

Sport je pohyb - pohyb je život - sport je život.

Přijďte mezi nás!

SK. BAŤA MÁ TYTO ODBORY:

Football	zápasy na stadionu SK Baťa, tréningy denně od 17.45 hodin
Házená mužů a žen	zápasy a tréningy na hřišti u škol
Odbíjená	zápasy na hřišti u škol, tréningy na stadionu
Lehká atletika	závody a tréningy na stadionu, úterý a čtvrtek
Rohování Těžká atletika	tréningy v tělocvičně III. chlapeckého internátu, večer
Tennis	dvorce u stadionu
Stolní tennis	cvičení v tělocvičně V. internátu
Hockey lední pozemní	kluziště u stadionu na hřišti u škol
Cykiistika	klubovna v Bartošově ulici č. 17.
Šach	v hotelu Viktoria III. etáž, klubovna 317.
Lukostřelba	střelnice u hřiště SK. Letná
Plavectví	koupaliště u závodů Baťa, a. s.
Kulečník	herna hotelu Viktoria
Košíková	tělocvična Hlavní školy
Šerm	tělocvična školy na Dílech

Myslivecký kroužek — zimní sporty

Sportovní aktivity nabízené firmou Baťa (SOkA Zlín)

Mladé ženy během rozcvičky, 1936 (SOkA Zlín, o. č. 4461, p. č. 1)

Emil Zátopek

Nejznámějším sportovcem, který byl zároveň studentem Baťovy školy práce, byl Emil Zátopek, čtyřnásobný olympijský vítěz.

Život na internátě

Hodnoty výchovy a života na internátě

Ambice internátní výchovy spočívaly v tom, že internát měl být pro mladé muže a později i mladé ženy druhým domovem. Internátní výchova spočívala nejen v dobrém sociálním prostředí, ale byla zaměřená i na budování hodnotového žebříčku studentů tak, aby se z nich stali čestní, pracovití, úspěšní a spokojení lidé.

Dívčí internáty při pohledu z prostranství ve školní čtvrti, 1936 (SOkA Zlín, o. č. 4404, p. č. 2)

Úklid a pořádek

Úklid pokoje se konal každý den ráno před odchodem do práce. Každý mladý muž odpovídal za svoji postel, která měla vždy zářit čistotou. Postel musela být předpisově ustlána a veškeré osobní věci a oblečení úhledně poskládány a uklizeny.

Skupina mladých mužů s vychovatelem Calabou v čítárně internátu, 1930 (SOkA Zlín, o. č. 4428, p. č. 2)

Studovna mladých mužů na internátě, 1939 (SOkA Zlín, o. č. 2326, p. č. 2)

Pohled do umývárny v internátě absolventů školy, 1939 (SOkA Zlín, o. č. 2338, p. č. 1)

Vztah ke společnosti

Očekávalo se, že mladý muž jako reprezentant BŠP a pracovník firmy Baťa se bude chovat vždy slušně a vybraně, vůči ženám pak za každé situace jako gentleman. Společnost, ve které mladí muži trávili volný čas, si museli vybrat velmi pečlivě, a to tak, aby je tato společnost nijak nepoškozovala. Nebylo dovoleno být členem politických stran či klubů.

Náměstí Průkopníků při pohledu od dívčích internátů, 1935 (SOkA Zlín, o. č. 5251, p. č. 1)

Marie Mičková (vlevo), vedoucí internátů mladých žen, na snímku spolu s vychovatelkami, 1939 (SOkA Zlín, o. č. 14309, p. č. 3)

Vztah k ostatním spolubydlícím a vychovatelům

Je pozoruhodné, že během všech rozhovorů s pamětníky doby ani jeden z nich neodpověděl kladně na otázku, zda se během svého života na internátě setkali se šikanou. S ničím takovým se nesetkali nikdy, a to ani náznakem. Pamětníci byli přesvědčeni o tom, že by si to žádný z učňů nedovolil nejenom proto, že by byl okamžitě vyloučen, ale zejména proto, že k tomu jednoduše neměl důvod. Všichni si byli rovni, všichni si byli navzájem přáteli a pomáhali si. Také úcta k vychovatelům, vedoucím v práci a učitelům byla naprostou samozřejmostí a neexistovalo, aby byl někdo na své nadřízené drzý nebo uštěpačný.

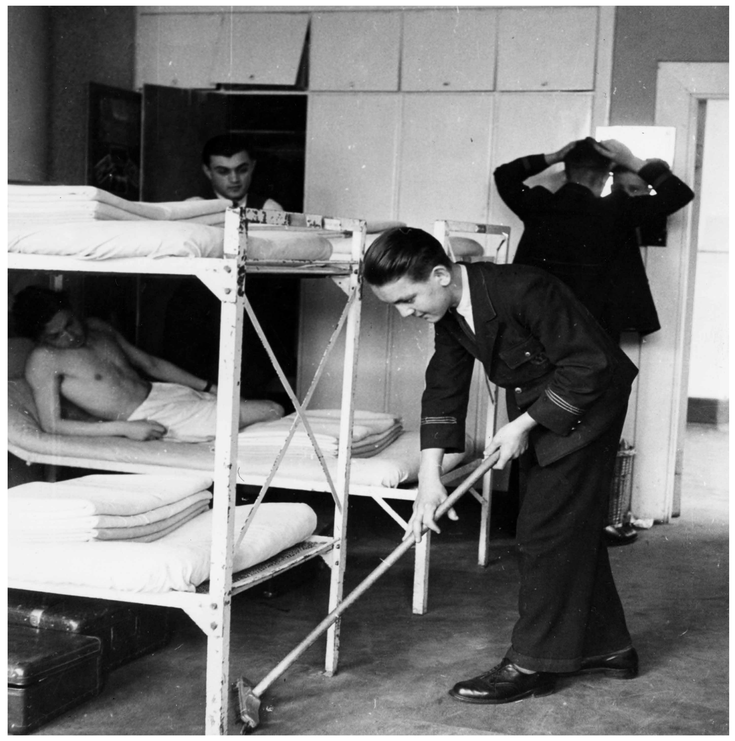

Internátní pokoj, 1943 (SOkA Zlín, o. č. 014361, p. č. 2)

Vztah k věcem

Mladí muži i mladé ženy měli vypěstovanou odpovědnost ke všem věcem, které používali. Jednalo se jak o věci zapůjčené, tak i věci vlastní. Tento vztah se formoval již od jejich příchodu na internáty. Bylo to způsobeno zejména tím, že za zapůjčené věci nesli odpovědnost. Pokud věc jakkoliv poškodili, museli škodu uhradit.

Hromadné foto mladých mužů na pokoji internátu, ve spodní řadě vlevo Milan Veverka, vpravo Milouš Jakeš, 1940 (soukromý archiv Pavla Veverky)

Práce v továrně

„Malou výrobu je možné řídit s malými lidmi. Velkou výrobu mohou vést pouze velcí lidé. Lidé, kteří jsou velcí povahou, vůlí a vědomostmi. Ti nám chybí a možná, že budeme muset počkat, než nám dorostou z mladých mužů, které zde vychováváme.“

Tomáš Baťa

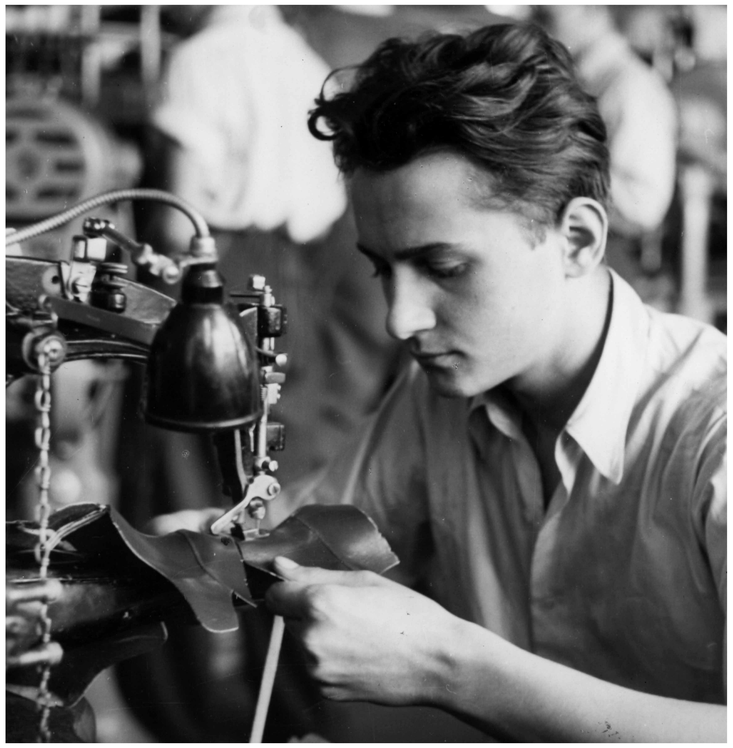

Mladý muž se učí šít v obuvnické dílně, 1941 (SOkA Zlín, o. č. 15179, p. č. 56)

Práce v továrně byla bezpodmínečnou součástí Baťovy školy práce. Mladí muži začínali pracovat na dílnách ihned po zahájení svého studia. Za práci v továrně dostával mladý muž mzdu, ta mu byla odváděna na jeho osobní konto, ze kterého se následně strhávaly náklady na ubytování, stravu, školné, oděvy či zábavu.

Hodnocení z dílny bylo významným ukazatelem toho, jak se

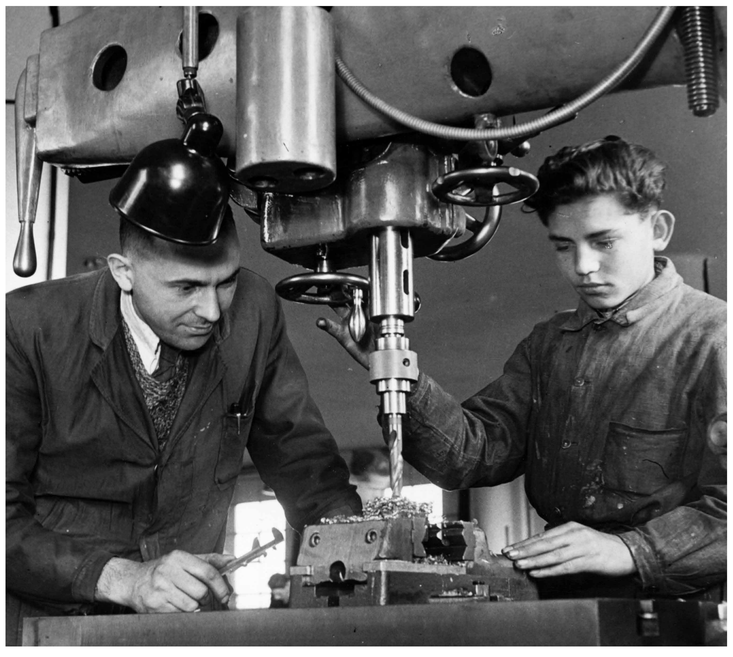

Učeň při vrtání ve strojnické škole mladých mužů, 1940 (SOkA Zlín, o. č. 15322, p. č. 18)

Dílna mladých mužů – učňů strojařů, 1940 (SOkA Zlín, o. č. 15310, p. č. 26)

mladému muži u firmy Baťa daří. Toto hodnocení se velkou vahou podílelo na celkovém hodnocení z Baťovy školy práce. Bodování prováděl vedoucí dílny, když do předtištěného záznamového archu hodnotil chování, výkonnost v práci, jakost práce, chápavost a odpovědnost. Dílenské hodnocení probíhalo na škále od 1 do

Mladí muži a mladé ženy Baťovy školy práce se zaučují v punčochárnách, 1941 (SOkA Zlín, o. č. 15274, p. č. 38)

Mladý muž při sekání vrchových dílců v oddělení manipulace vrchů, 1934 (SOkA Zlín, o. č. 1375, p. č. 1)

5 a odpovídalo hodnotícím stupňům, které se používaly v Baťově škole práce. Toto hodnocení vycházelo z předchozího bodování, které probíhalo na škále od 1 do 10, kdy získání 1 bodu představovalo nejhorší výsledek a na straně druhé získání 10 bodů představovalo nejlepší možný výsledek.

Mladí muži v punčochárnách, 1941 (SOkA Zlín, o. č. 15281, p. č. 18)

Například u chování se hodnotil postoj k nadřízeným spolupracovníkům – zda je přímé, poctivé a má-li mladý člověk pevnou vůli. Slovní vyjádření hodnocení chování bylo: chvalitebné, uspokojivé, zákonné, méně zákonné a nezákonné. Čistota se hodnotila dle zevnějšku mladého muže podle toho, zda odváděl čistou práci a zda udržoval čistotu v dílně. Zajímavou oblast hodnocení měla také chápavost. Ta se

Jan Klátil, instruktor v obuvnické škole, vysvětluje mladým mužům postup práce, 1939 (SOkA Zlín, o. č. 3840, p. č. 01)

hodnotila na škále: rychlá a důkladná, snadná, pomalá, těžká, nechápavá. Hodnotila se dle odpovědí na otázky: *Učí se lehce? Pamatuje si? Dovede upotřebiti poznatků? Dovede se soustřediti? Využívá příležitostí?* Součástí hodnocení z dílny bylo také vyjádření vedoucího, který mladého muže vedl, na jakou pracovní pozici jej doporučuje.

Skupina mladých žen, 1934 (SOkA Zlín, o. č. 4468, p. č. 1)

Finanční gramotnost

Vydělávej – rozumně vydávej – ukládej

V Baťových školách práce byla uplatňována zásada, že učeň musí umět hospodařit s výdělkem. Každý si vedl ročenku, ve které byly záznamy nejenom o jejich týdenní mzdě, ale evidovány byly také srážky za pojištění, ubytování, školné, stravování, nákup běžných potřeb, cestovné, příspěvky rodičům a kapesné. Tato ročenka byla každý týden kontrolována vychovatelem. Když učni zůstal přebytek ze mzdy, uložil si ho na svůj osobní účet, firma poskytovala 10 % úrokovou sazbu. K uvolnění peněz z konta musel dát souhlas vychovatel. Po dvou letech byla kontrola pouze nahodilá, většina mladých mužů a žen již hospodařit uměla.

Skupina mladých mužů Poláků, 1932 (SOkA Zlín, o. č. 4423, p. č. 1)

Ročenka mladého muže a mladé ženy

Každý měl vlastní ročenku. Tato ročenka byla knížečkou formátu A6, většinou v černých, pevných koženkových deskách s předtištěnými tabulkami a kolonkami. Do těchto kolonek si mladí vpisovali své příjmy, úspory a výdaje. Jednalo se o přesnou evidenci hospodaření. První dvě dvoustrany ročenky byly věnovány evidenci přehledu za první a druhé pololetí. Člověk si mohl koupit pouze to, co vychovatel schválil a podepsal. Většina lidí se naučila dobře hospodařit s vlastními prostředky již během druhého či třetího ročníku studia.

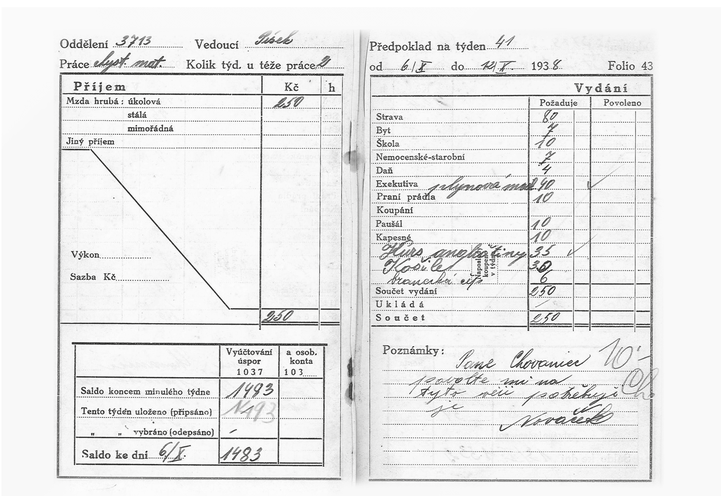

Oddělení 3713 Vedoucí Tesek
Práce elyt. mat. Kolik týd. u téže práce 8

Příjem	Kč	h
Mzda hrubá: úkolová	650	
stálá		
mimořádná		
Jiný příjem		
Výkon		
Sazba Kč		
	650	

	Vyúčtování úspor 1037	a osob. konta 103
Saldo koncem minulého týdne	1493	
Tento týden uloženo (připsáno)	1493	
„ „ vybráno (odepsáno)	–	
Saldo ke dni 6/I.	1493	

Předpoklad na týden 41
od 6/I do 12/I 1938 Folio 43

Vydání	Požaduje	Povoleno
Strava	60	
Byt	7	
Škola	10	
Nemocenské-starobní	7	
Daň	4	
Exekutiva	10	✓
Praní prádla	10	
Koupání		
Paušál	10	
Kapesné	10	
Kurs anglické	33	✓
Kroužek	20	
Kroužek	6	
Součet vydání	250	
Ukládá		
Součet	250	

Poznámky: Pane Chovanec 10/- spořte mi na byt, až bude probíhat je Novák

Ročenka mladého muže, 1938 (soukromý archiv)

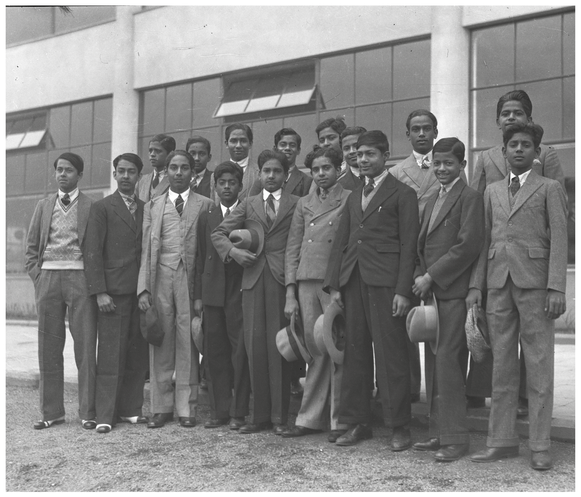

Skupina mladých Indů, studentů BŠP, 1933 (SOkA Zlín, o. č. 4427, p. č. 1)

Skupina mladých Egypťanů, studentů BŠP, 1933 (SOkA Zlín, o. č. 4449, p. č. 2)

Týdenní účtování

Týdenní vyúčtování bylo jednou z hlavních týdenních aktivit, která úzce propojovala život na internátech a práci v továrně. Vedoucí dílny odpovídal za to, že byl mladý člověk řádně oceněn a dostal spravedlivou mzdu. Vychovatelé následně pomáhali se mzdou dobře a účelně hospodařit. V prvním a částečně ve druhém ročníku pomáhal s řádným hospodařením vychovatel, ve třetím, popřípadě už i druhém ročníku hospodařili mladí lidé sami, protože již byli hospodářsky vzdělaní. Výchova k hospodaření probíhala skrze výuku na BŠP a také prostřednictvím týdenního zúčtování.

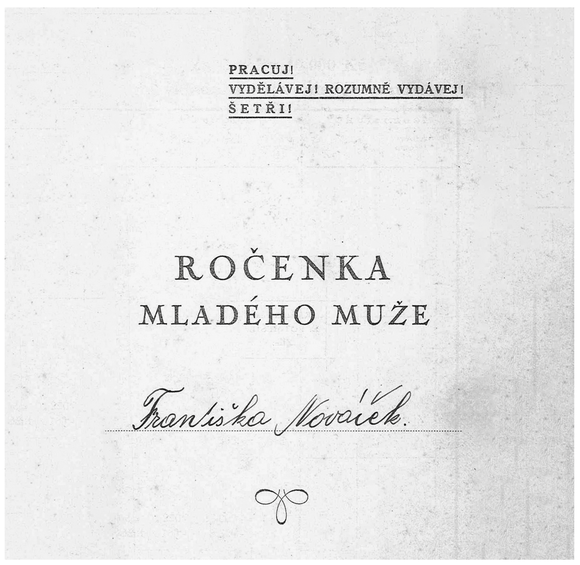

PRACUJ!
VYDĚLÁVEJ! ROZUMNĚ VYDÁVEJ!
ŠETŘI!

ROČENKA
MLADÉHO MUŽE

Františka Nováček

Ročenka mladého muže, 1938 (soukromý archiv)

Úspory mladých mužů a žen

V roce 1937 měl mladý muž ve věku 20 let na svém kontě průměrně 100 000,- Kč a mladá žena uspořila okolo 50 000,- Kč. V roce 2011 byl uskutečněn přepočet, který uváděl, že při aktuální síle koruny by částky odpovídaly 2 500 000,- Kč pro mladého muže a 1 250 000,- Kč pro mladou ženu.

Mladý muž ve stejnokroji (archiv Svatopluka Jabůrka)

Klub absolventů Baťovy školy práce

3. června 1933 se ve Zlíně setkalo 1 200 absolventů Baťovy školy práce. V neděli 4. června 1933 uctili památku Tomáše Bati na Lesním hřbitově a odpoledne se pak konala ustavující schůze Klubu absolventů BŠP. Prvním předsedou klubu byl zvolen Tomáš Baťa junior. Činnost klubu sestávala z pořádání společenských akcí, různých debat, sportovních akcí, odborných přednášek, výletů, zábav a slavností – to vše sloužilo k udržování přátelských kontaktů. Klub ABŠ vydával také svůj vlastní časopis zvaný Zpravodaj.

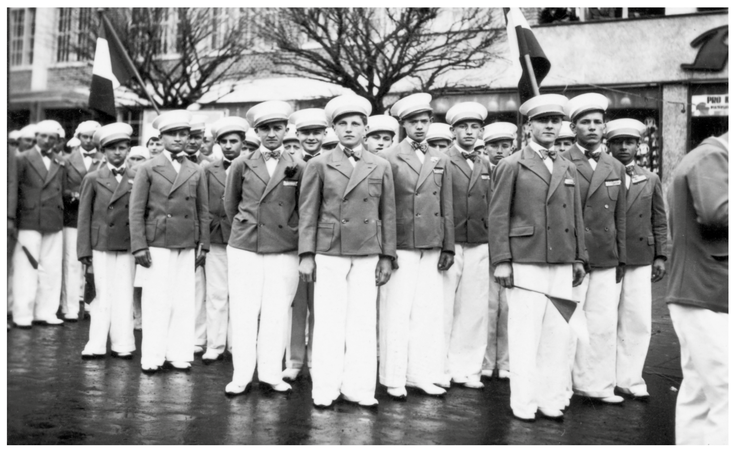

Skupina mladých mužů Jihoslovanů, kteří se zúčastnili slavnostního prvomájového průvodu, 1933 (SOkA Zlín, o. č. 4520, p. č. 2)

NADACE TOMÁŠE BATI
BAŤOVA ŠKOLA PRÁCE 1925-2025
100 LET INSPIRACE
zlín. město nekonečných možností
Noventis®